

murbovih dreves marljivim sadje- in murborejcem, premije v denarji pridnim ljudskim učiteljem; — na vprašanje c. k. deželne vlade: kaj družba misli o štajarski postavi zaradi povzdige živinoreje? je odgovoril, da postava, ki preveč namerava, ne bode nič dosegla; odbor tedaj ne odobruje te postave, in ono postavo za bolj priznava, ki jo je osnovala koroška družba; — po željah c. kr. ministerstva kmetijstva je družba letos 8 učiteljem ljudskih šol podarila svilnega semena; — na poziv c. k. deželne vlade je odbor imenoval dva izvedenca, ki sta bila sodnika v komisiji za delitev konjskih premij letos v Kranji; — na vprašanje c. kr. deželne vlade, naj družba pové: ali je kaj škodljivih zaprék v prehodu lesa in gozdnih pridelkov iz roke v roko? je odbor c. kr. deželni vladi odkritosrčno razodel, da zlasti na Notranjskem nekatere grajščine tako nemilo ravnajo z gozdi, da onim, ki imajo v teh gozdih pravice do lesa, nazadnje ne bo nič ostalo; tako sekanje lesa ustaviti, je res zadnji čas; — na vprašanje c. kr. deželne vlade: ali bi ne bilo treba napraviti novih štacij za cesarske žebce in žebce pomnožiti na nekaterih dozdanjih štacijah, je odbor nasvetoval oboje in imenoval kraje, kje naj se napravijo nove žebčarije; — popis nove trtne bolezni, ki se kaže na Francoskem, je po željah c. k. ministerstva kmetijstva odbor razposlal podružnicam vinskih krajev; — c. kr. deželno predsedstvo je družbo vprašalo: katerim ljudskim šolam naj se darujejo Hartingerjeve kmetijske table, ki jih je kupilo Njegovo Veličanstvo; odbor je pritrdil mnenju vladinemu; — novo predivno rastlino Ramie imenovano, si bode družba naročila iz Amerike; — c. kr. deželna vlada je naznanila družbi kmetijski 8 učiteljev, ktere je mislila letos na Dunaj poslati, da se ondi učijo kmetijstva, ter prašala družbo: ali pritrdi njenemu mnenju; družbin odbor je pritrdil, samo dva učitelja drugače nasvetoval; — na vprašanje c. k. ministerstva kmetijstva, kako bi se dalo v našem cesarstvu napraviti to, da ne bi iz tujih dežel se toliko semena, zelenjadi, sočivja, cvetlic, žita, drevja itd. vvaževalo v naše cesarstvo, marveč da bi se doma izrejevalo, je odbor odgovoril v obširnem spisu. — Vse to in še več družega je zboru naznanjalo odborovo sporočilo. (Dal. prih.)

Iz gozdarske šole v Snepkeru.

II.

V zadnjem dopisu sem sploh spodbujal svoje rojake, naj z gozdom pozorno ravnajo; danes pa bi želel gospodarje prepričati, v koliko škodo zabredejo zaradi lakomišljenosti in neprevdarjenosti o gozdnih zadevah.

Poglejmo gospodarja, kateri s sekiro na rami koraka v gozd, da poseka lepo hojo ali kako drugo drevo. Ogleduje, kar naenkrat zapazi hojo šibko v premirju. Stiska, ki ga je v gozd gnala, ga prisili, da poseka to drevo. Se vé da se on ne zaveda, kaj je s tem storil; zadovoljen je, da le sebi zadosti v hudi stiski; — gozd naj je kakor je! Ko bi pa prevdaril, da vsako posamesno drevó, torej tudi ves gozd potrebuje mnogo časa, da izraste, in da le izrastlo drevó mu dá kaj dobička, gotovo bi ravnal bolj prevdarno.

Na vsakem štoru, ako deblo prežagaš, opaziš okroglo proge; letnice jim pravimo. Tisti prostor, ki je med vsako tako letnico, je prirastek vsakega leta. Dalje pa zapazi, da te letnice niso enako široke; naj ože so skoro povsod pri srcu drevesa. Potem prihajajo večje. Od 60 do 100 let se letnice navadno širijo, od 100 let naprej se pa krčijo. Ker vsako tako letnico kaže prirastek vsakega leta, tedaj lahko rečemo: od 60—100 let največi prirastki nastanejo.

Iz tega se toraj učimo:

Ako smo 50—60 let drevesu časa pustili, da se je debelilo, namreč v tistem času ko je še prirastek majhen bil, vendar mu bomo zdaj še nekoliko časa prizanesli, ko ima večje in zdatnejše prirastke.

Znano je, da debelo drevo ima veliko večjo ceno kakor šibko, ki se ravno debeliti jame.

Od dneva do dneva se po trgih po debelem in sploh po takem lesu poprašuje, ki ima kupčijsko mero, al takega le redko nahajamo, šibkega pa je toliko, da ga tako dober kup dobé. Gospodarji ne prevdarijo, da so gozdu svojemu veliko škodo naredili, sebe pa v zasmeh pripravili.

Vzemimo na priliko drevo, ki je v 50. letu svoje starosti posekano in v premiru 12" ima. Ako s takega debela žaganice izdelamo, jih bomo le malo dobili in šibkih, pa še te bodo slabo ceno imele. Žaganica iz tacega debela stane po 20 krajc.; ko bi pa bilo drevo rastlo le še 16 let, bilo bi premirje v teh letih 6—8 palcev debeljše v prirastku, in ne dobili bi toliko žaganic ko pred 15 letmi, ampak še več, in vsaka bi bila za polovico več vredna, to je 40 kr. Ako smo za tako žaganico, ki ima ceno 20 krajc. čakati morali 20 let, zakaj ne bi čakali še samo 15 let, in imeli bi skoro še enkrat več blaga.

Naš kranjski les gre večidel v primorska mesta: v Trst, Reko itd., mora tedaj tako imenovano kupčijsko mero spolniti, — da pa to le z zrelim in zdravim lesom, vsaki lahko razvidi.

Res je, da marsikterega gospodarja hudo za denar pritiskajo; al s tem, da mlad gozd poseka, si ne polajša težav, ampak se še v večjo škodo pogrezne.

Zdaj pa še nekaj.

Po mnogih skušnjah je do dobrega dognano, da s zatiranjem gozda rodovitnost zemlje peša, da se podnebje spremeni, da je suše več, toče več itd., kajti gozdi so, ki solncu ne pripuščajo, da bi tako hudo pripekalo in rastline kvarilo, — gozdi so, ki vzdržujejo, da se zemlja ne ruši in ne lomi, da svižec naših lepih travnikov in rodovitnega polja ne zasuje, — gozdi so, ki varujejo, da se studenci in potoki ne posušé, da imamo prepotrebno vodo za živino, — gozdi so, ki varujejo, da sneženi plazi ne zaspejo ljudi, njih stanovanja, — gozdi, zlasti na visočinah, so, ki vzdržujejo silne viharje in megle, na-se vlečejo, da potem prijetno dežuje itd.

To, mislim, da so tehtni vzroki, da se z gozdi prevdarno ravna.

Ko bi nam gozdi samo les dajali, vredni so že največe skrbi; ker so pa tudi nositelji lepega vremena, in ker je od njih odvisna rodovitnost zemlje cele dežele, zato je njihova vrednost tem večja.

Vse to spoznavši ravnajmo tako, da nismo sami sebi na škodo, a tudi tako, da nas naši zanamci ne bodo kleli, ampak slavili našo pamet. Kaj ne, da dobro dè to sinu, ako mu oče zapusti kaj denarja, živinice in družega blagá — tako dobro délo bo pa tudi sinu, ako po očetu podedva lep gozd — velik kapital, ki je še več vreden kakor papirnati bankovci!

Franjo Padar.

Gospodarska novica.

* Ignama se imenuje sad v Kini, ki je podoben krompirju, pa je po okusu še bolji in rodovitnejši; v francoski Švajci Ignamo že pridelujejo in radi jedó.